සංයුත්ත නිකාය

නිදාන වග්ගෝ

1.2.7. අචේලකස්සප සුත්තං

1.2.7. නිරුවත් කස්සප හට වදාළ දෙසුම

ඒවං මේ සුතං.ඒකං සමයං භගවා රාජගහේ විහරති වේළුවනේ කලන්දකනිවාපේ. අථ ඛෝ භගවා පුබ්බණ්හසමයං නිවාසෙත්වා පත්තචීවරමාදාය රාජගහං පිණ්ඩාය පාවිසි. අද්දසා ඛෝ අචේලෝකස්සපෝ භගවන්තං දූරතෝව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන යේන භගවා තේනුපසංකමි. උපසංකමිත්වා භගවතා සද්ධිං සම්මෝදි. සම්මෝදනීයං කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා ඒකමන්තං අට්ඨාසි. ඒකමන්තං ඨිතෝ ඛෝ අචේලෝකස්සපෝ භගවන්තං ඒතදවෝච. පුච්ඡෙය්‍යාම මයං භවන්තං ගෝතමං කඤ්චිදේව දේසං, සචේ නෝ භවං ගෝතමෝ ඕකාසං කරෝති පඤ්හස්ස වෙය්‍යාකරණායා ති.

මා හට අසන්නට ලැබුණේ මේ විදිහටයි. ඒ දිනවල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩසිටියේ රජගහ නුවර ලේනුන්ගේ අභය භූමියක් වූ වේළුවනාරාමයේ. එදා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උදේ වරුවේ සිවුරු පොරවා ගෙන, පා සිවුරු රැගෙන රජගහ නුවරට පිණ්ඩපාතයේ වැඩියා. එහිදී (නිරුවත් තවුසෙක් වූ) අචේලකස්සපට දුරින්ම වඩින භාග්‍යවතුන් වහන්සේව දැකගන්න ලැබුණා. දැකලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ළඟට පැමිණුනා. පැමිණිලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමඟ පිළිසඳර කතා බස් කළා. පිළිසඳර කතාව අවසන් කළ අචේලකස්සප එකත්පස්ව හිටගත්තා. එකත්පස්ව සිටගත් අචේලකස්සප භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙකරුණ සැළ කළා.‘‘භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉදින් අපට ප්‍රශ්නයක් අසන්නට අවසර දෙනවා නම්, අපි භවත් ගෞතමයන් වහන්සේගෙන් යම්කිසි කාරණයක් අසන්නට කැමතියි.’’

අකාලෝ ඛෝ තාව කස්සප, පඤ්හස්ස. අන්තරඝරං පවිට්ඨම්හා ති. දුතියම්පි ඛෝ අචේලෝකස්සපෝ භගවන්තං ඒතදවෝච. පුච්ඡෙය්‍යාම මයං භවන්තං ගෝතමං කඤ්චිදේව දේසං, සචේ නෝ භවං ගෝතමෝ ඕකාසං කරෝති පඤ්හස්ස වෙය්‍යාකරණායා ති. අකාලෝ ඛෝ තාව කස්සප පඤ්හස්ස, අන්තරඝරං පවිට්ඨම්හා ති. තතියම්පි ඛෝ අචේලෝකස්සපෝ භගවන්තං ඒතදවෝච. පුච්ඡෙය්‍යාම මයං භවන්තං ගෝතමං කඤ්චිදේව දේසං, සචේ නෝ භවං ගෝතමෝ ඕකාසං කරෝති පඤ්හස්ස වෙය්‍යාකරණායා ති. අකාලෝ ඛෝ තාව කස්සප පඤ්හස්ස, අන්තරඝරං පවිට්ඨම්හාති.

“පින්වත් කස්සප, මේ ප්‍රශ්න අසන වෙලාවක් නොවෙයි නේ. ගමට පිණ්ඩපාතේ පැමිණි වෙලාව නේ.’’ එතකොට අචේලකස්සප දෙවෙනි වතාවටත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙකරුණ සැළ කළා. ‘‘භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉදින් අපට ප්‍රශ්නයක් අසන්නට අවසර දෙනවා නම්, අපි භවත් ගෞතමයන් වහන්සේගෙන් යම්කිසි කාරණයක් අසන්නට කැමතියි.’’‘‘පින්වත් කස්සප, මේ ප්‍රශ්න අසන වෙලාවක් නොවෙයි නේ. ගමට පිණ්ඩපාතේ පැමිණි වෙලාව නේ.’’ එතකොට අචේලකස්සප තුන්වෙනි වතාවටත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙකරුණ සැළ කළා. “භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉදින් අපට ප්‍රශ්නයක් අසන්නට අවසර දෙනවා නම්, අපි භවත් ගෞතමයන් වහන්සේගෙන් යම්කිසි කාරණයක් අසන්නට කැමතියි.’’‘‘පින්වත් කස්සප, මේ ප්‍රශ්න අසන වෙලාවක් නොවෙයි නේ. ගමට පිණ්ඩපාතේ පැමිණි වෙලාව නේ.’’

ඒවං වුත්තේ අචේලෝකස්සපෝ භගවන්තං ඒතදවෝච. න ඛෝ පන මයං භවන්තං ගෝතමං බහුදේව පුච්ඡිතුකාමාති.

මෙසේ වදාළ විට අචේලකස්සප භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙහෙම කිව්වා. ‘‘භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අපි බොහෝ කාරණා අසන්නට කැමැති නෑ.’’

පුච්ඡ කස්සප යදාකංඛසීති.

“එහෙම නම් පින්වත් කස්සප, ඒ කැමැති වූ කරුණ අසන්න.’’

කින්නු බෝ හෝ ගෝතම, සයංකතං දුක්ඛන්ති? මා හේවං කස්සපාති භගවා අවෝච.

“භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඇත්තෙන්ම දුක තමා විසින් හදපු දෙයක්ද?” “පින්වත් කස්සප, එහෙම කියන්න එපා!” කියල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළා.

කිම්පන හෝ ගෝතම, පරංකතං දුක්ඛන්ති? මා හේවං කස්සපාති භගවා අවෝච.

“භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඇත්තෙන්ම දුක අනුන් විසින් හදපු දෙයක්ද?” “පින්වත් කස්සප, එහෙම කියන්න එපා!” කියල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළා.

කින්නු බෝ හෝ ගෝතම, සයංකතඤ්ච පරංකතඤ්ච දුක්ඛන්ති? මා හේවං කස්සපාති භගවා අවෝච.

“භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඇත්තෙන්ම දුක තමා විසිනුත්, අනුන් විසිනුත් හදපු දෙයක්ද?” “පින්වත් කස්සප, එහෙම කියන්න එපා!” කියල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළා.

කිම්පන හෝ ගෝතම, අසයංකාරං අපරංකාරං අධිච්චසමුප්පන්නං දුක්ඛන්ති? මා හේවං කස්සපාති භගවා අවෝච.

“භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඇත්තෙන්ම දුක තමා විසිනුත් නොහදපු, අනුන් විසිනුත් නොහදපු, ඉබේ හටගත්තු දෙයක්ද?” “පින්වත් කස්සප, එහෙම කියන්න එපා!” කියල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළා.

කින්නු බෝ හෝ ගෝතම, නත්ථි දුක්ඛන්ති. න බෝ කස්සප නත්ථි දුක්ඛං. අත්ථි බෝ කස්සප දුක්ඛන්ති.

“භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඇත්තෙන්ම එහෙනම් දුක නැද්ද?” “පින්වත් කස්සප, දුක නැතුවා නොවෙයි. පින්වත් කස්සප, ඇත්තෙන්ම දුක තියෙනවා” කියල වදාළා.

තේන හි භවං ගෝතමෝ, දුක්ඛං න ජානාති න පස්සතීති. න ඛ්වාහං කස්සප, දුක්ඛං න ජානාමි න පස්සාමි. ජානාමි ඛ්වාහං කස්සප දුක්ඛං. පස්සාමි ඛ්වාහං කස්සප දුක්ඛන්ති.

“එහෙනම් භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ දුක දන්නේ නැද්ද? දුක දකින්නේ නැද්ද?” “පින්වත් කස්සප, මම දුක නොදන්න කෙනෙක් නොවේ. මම දුක නොදකින කෙනෙකුත් නොවේ. පින්වත් කස්සප, ඇත්තෙන්ම මම දුක දන්නවා. මම දුක දකිනවා.”

කින්නු බෝ හෝ ගෝතම, සයංකතං දුක්ඛන්ති ඉති පුට්ඨෝ සමානෝ මා හේවං කස්සපාති වදේසි. කිම්පන හෝ ගෝතම, පරංකතං දුක්ඛන්ති ඉති පුට්ඨෝ සමානෝ මා හේවං කස්සපාති වදේසි. කින්නු බෝ හෝ ගෝතම, සයංකතඤ්ච පරකතඤ්ච දුක්ඛන්ති ඉති පුට්ඨෝ සමානෝ මා හේවං කස්සපාති වදේසි. කිම්පන හෝ ගෝතම අසයංකාරං අපරංකාරං අධිච්චසමුප්පන්නං දුක්ඛන්ති ඉති පුට්ඨෝ සමානෝ මා හේවං කස්සපාති වදේසි. කින්නු බෝ හෝ ගෝතම, නත්ථි දුක්ඛන්ති ඉති පුට්ඨෝ සමානෝ න බෝ කස්සප නත්ථි දුක්ඛං අත්ථි බෝ කස්සප දුක්ඛන්ති වදේසි. තේන හි භවං ගෝතමෝ දුක්ඛං න ජානාති, න පස්සතීති ඉති පුට්ඨෝ සමානෝ න ඛ්වාහං කස්සප දුක්ඛං න ජානාමි න පස්සාමි. ජානාමි ඛ්වාහං කස්සප දුක්ඛං. පස්සාමි ඛ්වාහං කස්සප දුක්ඛන්ති වදේසි. ආචික්ඛතු මේ භන්තේ භගවා දුක්ඛං, දේසේතු මේ භන්තේ භගවා දුක්ඛන්ති.

“එහෙනම් භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඇත්තෙන්ම දුක තමා විසින් හදපු දෙයක්ද?’ කියල මා ඇසූ විට, ‘පින්වත් කස්සප, එහෙම කියන්න එපා!’ කියල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළා.‘භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඇත්තෙන්ම දුක අනුන් විසින් හදපු දෙයක්ද?’ කියල මා ඇසූ විට, ‘පින්වත් කස්සප, එහෙම කියන්න එපා!’ කියල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළා.‘භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඇත්තෙන්ම දුක තමා විසිනුත්, අනුන් විසිනුත් හදපු දෙයක්ද?’ කියල මා ඇසූ විට, ‘පින්වත් කස්සප, එහෙම කියන්න එපා!’ කියල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළා.‘භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඇත්තෙන්ම දුක තමා විසිනුත් නොහදපු, අනුන් විසිනුත් නොහදපු, ඉබේ හටගත්තු දෙයක්ද?’ කියල මා ඇසූ විට, ‘පින්වත් කස්සප, එහෙම කියන්න එපා!’ කියල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළා.‘භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඇත්තෙන්ම එහෙනම් දුක නැද්ද?’ කියල මා ඇසූ විට, ‘පින්වත් කස්සප, දුක නැතුවා නොවෙයි. පින්වත්

කස්සප, ඇත්තෙන්ම දුක තියෙනවා' කියල වදාළා.'එහෙනම් භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ දුක දන්නේ නැද්ද? දුක දකින්නේ නැද්ද?' කියල මා ඇසූ විට, 'පින්වත් කස්සප, මම දුක නොදන්න කෙනෙක් නොවේ. මම දුක නොදකින කෙනෙකුත් නොවේ. පින්වත් කස්සප, ඇත්තෙන්ම මම දුක දන්නවා. මම දුක දකිනවා' කියල වදාළා.ස්වාමීනී, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට දුක ගැන පවසන සේක්වා! ස්වාමීනී, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට දුක ගැන දේශනා කරන සේක්වා!''

සෝ කරෝති සෝ පටිසංවේදියතීති බෝ කස්සප ආදිතෝ සතෝ සයංකතං දුක්ඛන්ති ඉති වදං සස්සතං ඒතං පරේති. අඤ්ඤෝ කරෝති අඤ්ඤෝ පටිසංවේදියතීති බෝ කස්සප වේදනාභිතුන්නස්ස සතෝ පරංකතං දුක්ඛන්ති ඉති වදං උච්ඡේදං ඒතං පරේති.

"පින්වත් කස්සප, 'ඔහු තමයි කරන්නේ, ඔහුමයි විඳින්නේ' යන අදහස නම් මුලින්ම තියෙන්නේ, එතකොට 'තමා විසින් කරපු දුකක් තිබේ' කියන (ස්ථිර යමක් තිබෙනවා යන) ශාස්වත දෘෂ්ටියට ඒක අයිති වෙනවා. ඒ වගේම පින්වත් කස්සප, 'කරන්නේ වෙනින් කෙනෙක්, විඳින්නේ වෙනින් කෙනෙක්' යන අදහසින් යුතුව වේදනාවෙන් පෙළෙන කෙනෙකුට 'අනුන් විසින් කරපු දුකක් තිබේ' කියා (ඒක නැත්තට නැති වී යනවා යන) උච්ඡේද දෘෂ්ටිය ලැබෙනවා.

ඒතේ තේ කස්සප, උභෝ අන්තේ අනුපගම්ම මජ්ඣේන තථාගතෝ ධම්මං දේසේති. අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරා, සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං, ...(පෙ).... ඒවමේතස්ස කේවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයෝ හෝති. අවිජ්ජායත්වේච අසේසවිරාගනිරෝධා සංඛාරනිරෝධෝ, සංඛාරනිරෝධා විඤ්ඤාණනිරෝධෝ ....(පෙ).... ඒවමේතස්ස කේවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරෝධෝ හෝතී'ති.

පින්වත් කස්සප, ඔය අන්ත දෙකට නොපැමිණ තථාගතයන් වහන්සේ මධ්‍යම ප්‍රතිපදාවෙනුයි දහම් දෙසන්නේ. එනම් අවිද්‍යාව හේතු කරගෙන සංස්කාර ඇතිවෙනවා. සංස්කාර හේතු කරගෙන විඤ්ඤාණය ඇතිවෙනවා. .... (පෙ) .... ඔන්න ඔය විදිහට තමයි මේ මුළු මහත් දුක් රැසම හටගන්නේ.අවිද්‍යාව සහමුලින්ම නැතිවෙලා නිරුද්ධ වීමෙන් සංස්කාර නිරුද්ධ වෙලා යනවා. සංස්කාර නිරුද්ධ වීමෙන් විඤ්ඤාණය නිරුද්ධ වෙලා යනවා. .... (පෙ) .... ඔය විදිහට තමයි මේ මුළු මහත් දුක් රැසම නිරුද්ධ වෙලා යන්නේ'.

ඒවං වුත්තේ අචේලෝකස්සපෝ භගවන්තං ඒතදවෝච. අභික්කන්තං භන්තේ අභික්කන්තං භන්තේ. සෙය්‍යථාපි භන්තේ, නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය ....(පෙ).... චක්ඛුමන්තෝ රූපානි දක්ඛින්තීති. ඒවමේවං භගවතා අනේකපරියායේන ධම්මෝ පකාසිතෝ, එසාහං භන්තේ භගවන්තං සරණං ගච්ඡාමි, ධම්මඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච. ලභෙය්‍යාහම්භන්තේ භගවතෝ සන්තිකේ පබ්බජ්ජං, ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

මෙසේ වදාළ විට අචේලකස්සප භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙහෙම කියා සිටියා. ''ස්වාමීනී, ඉතා සුන්දරයි! ස්වාමීනී, ඉතා සුන්දරයි! යටට හරවා තිබූ දෙයක් උඩු අතට හැරෙව්වා වගෙයි. .... (පෙ) .... ඇස් ඇති උදවියට රූප දකින්න අඳුරෙහි තෙල් පහනක් දල්වා ගෙන දරා සිටිනවා වගෙයි. ඔය විදිහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නොයෙක් අයුරින් ශ්‍රී සද්ධර්මය වදාළා. ස්වාමීනී, මේ මමත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේව සරණ යනවා. ශ්‍රී සද්ධර්මයත්, ආර්ය මහා සංඝරත්නයත් සරණ යනවා. ස්වාමීනී, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ළඟ මට ද පැවිද්ද ලැබේවා! උපසම්පදාව ලැබේවා!''

යෝ බෝ කස්සප අඤ්ඤතිත්ථියපුබ්බෝ ඉමස්මිං ධම්මවිනයේ ආකංඛති පබ්බජ්ජං. ආකංඛති උපසම්පදං. සෝ චත්තාරෝ මාසේ පරිවසති. චතුන්නං මාසානං අච්චයේන පරිවුත්ථපරිවාසං ආරද්ධචිත්තා භික්ඛූ ආකංඛමානා පබ්බාජෙන්ති උපසම්පාදෙන්ති භික්ඛුභාවාය, අපි ච මයා පුග්ගලවේමත්තතා විදිතා ති.

"පින්වත් කස්සප, කලින් වෙන ආගමක හිටිය කෙනෙක් මේ ධර්ම විනය තුළ පැවිදි බව කැමති වෙනවා නම්, උපසම්පදාව කැමති වෙනවා නම්, ඔහු මාස හතරක පුහුණුවක් ලබන්නට ඕන. ඒ හාරමාසයේ පුහුණුවෙන් පසු භික්ෂූන් වහන්සේලා ඒ ගැන සතුටට පත්ව කැමති වුණොත් භික්ෂුභාවය පිණිස පැවිදි කරාවි. උපසම්පදා කරාවි.''

සචෙ භන්තේ, අඤ්ඤතිත්ථියපුබ්බා ඉමස්මිං ධම්මවිනයේ ආකංඛන්තා පබ්බජ්ජං, ආකංඛන්තා උපසම්පදං චත්තාරෝ මාසේ පරිවසන්ති. චතුන්නං මාසානං අච්චයේන පරිවුත්ථපරිවාසේ ආරද්ධචිත්තා භික්ඛූ ආකංඛමානා පබ්බාජෙන්ති උපසම්පාදෙන්ති භික්ඛුභාවාය, අහං චත්තාරි වස්සානි පරිවසිස්සාමි, චතුන්නඤ්ච වස්සානං අච්චයේන පරිවුත්ථපරිවාසං ආරද්ධචිත්තා භික්ඛූ පබ්බාජෙන්තු උපසම්පාදෙන්තු භික්ඛුභාවායා ති.

"මම අවුරුදු හතරක් වුණත් පුහුණු වෙන්නම්. ඒ සතර අවුරුද්දේ පුහුණුවෙන් පසු භික්ෂූන් වහන්සේලා ඒ ගැන සතුටට පත්ව කැමති වුණොත් මාව භික්ෂුභාවය පිණිස පැවිදි කරන සේක්වා! උපසම්පදා කරන සේක්වා!"

අලත්ථ ඛෝ අචේලෝකස්සපෝ භගවතෝ සන්තිකේ පබ්බජ්ජං. අලත්ථ උපසම්පදං. අචිරූපසම්පන්නෝ ච පනායස්මා කස්සපෝ ඒකෝ වූපකට්ඨෝ අප්පමත්තෝ ආතාපී පහිතත්තෝ විහරන්තෝ න චිරස්සේව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදේව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියෝසානං දිට්ඨේව ධම්මේ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහාසි. ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායා ති අබ්භඤ්ඤාසි. අඤ්ඤතරෝ ච පනායස්මා කස්සපෝ අරහතං අහෝසී'ති.

ඉතින් අචේලකස්සප භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ළඟ පැවිද්ද ලැබුවා. උපසම්පදාවත් ලැබුවා. උපසම්පදා වෙලා සුළු කලකින් ආයුෂ්මත් කස්සපයන් හුදෙකලා වුණා. පිරිසෙන් වෙන් වුණා. අප්‍රමාදී වුණා. කෙලෙස් තවන වීරිය ඇති කරගත්තා. දිවි දෙවෙනි කොට ධර්මයේ හැසිරෙන විට, යම් උතුම් අරහත්වය පිණිස කුලපුත්‍රයන් මැනැවින් ම ගිහි ගෙයින් නික්ම අනගාරික බුදු සසුනේ පැවිදි වෙනවා නම්, අන්න ඒ නිවන් මගේ කෙලවර වන අනුත්තර වූ අරහත්වය මේ ජීවිතයේදීම තමා තුළ ඇති කරගත් විශේෂ අවබෝධය තුළින් සාක්ෂාත් කරගෙන වාසය කළා. ඉපදීම ක්ෂය කළා. බඹසර වාසය සම්පූර්ණ කළා. කළ යුතු දේ කළා. ආයෙමත් උපතක් නැතැයි අවබෝධ වුණා. ආයුෂ්මත් අචේලකස්සප තෙරුන් රහතන් වහන්සේලා අතර කෙනෙක් වුණා.

සාදු! සාදු!! සාදු!!!

අචේලකස්සප සූත්‍රය නිමා විය.